

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Uregulowania prawne powiązane z zielonymi zamówieniami publicznymi

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
1. Efektywność energetyczna a zamówienia publiczne	2
2. Efektywność energetyczna biurowego sprzętu komputerowego	6
3. Efektywność energetyczna w budownictwie	11
4. Etykietowanie produktów wykorzystujących energię	13
5. Etykietowanie opon	17
6. Pozacenowe środowiskowe kryteria oceny ofert przy zakupie pojazdów transportu drogowego	19
7. Oznakowanie ekologiczne	21
8. Środki zarządzania środowiskowego w kontekście systemu EMAS a zdolność techniczna wykonawców	24

Wprowadzenie

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestię sposobu prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego jest ustawa Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, 2018), która wraz z towarzyszącymi jej aktami wykonawczymi kształtuje procedurę zakupu dóbr, usług oraz robót budowlanych.

Zamawiający winni przy tym pamiętać, iż istnieje także szereg kierunkowych aktów prawnych, które tworzą określone obowiązki oraz możliwości po stronie zamawiających, mimo iż bezpośrednio nie regulują tematyki zamówień publicznych. Dotyczy to szeregu dziedzin, w których określone zostały szczególne wymagania powodujące, iż zamówienia publiczne udzielane na produkty, roboty budowlane lub usługi objęte tymi regulacjami mają charakter środowiskowy. Wskazać należy także na unijne i krajowe regulacje prawne, które wprowadzają określone instrumenty (jak np. etykiety energetyczne czy oznakowanie ekologiczne) ułatwiające instytucjom zamawiającym uwzględnianie, na zasadzie fakultatywności, aspektów środowiskowych w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

1. Efektywność energetyczna a zamówienia publiczne

Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej¹ jest krajowym aktem prawnym, który w sposób horyzontalny określa m.in. jakie parametry techniczne mają spełniać zamawiane w ramach zamówień publicznych produkty oraz jakim warunkom technicznym muszą odpowiadać nabywane, wynajmowane lub użytkowane przez sektor publiczny budynki. Ustawa transponowała do krajowego prawodawstwa przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE².

Mimo iż dyrektywa 2012/27/UE nakłada określone obowiązki w zakresie efektywności energetycznej jedynie na instytucje rządowe, krajowe regulacje rozszerzyły obowiązek nabywania produktów, usług i budynków o bardzo dobrej charakterystyce energetycznej na wszystkie organy władzy publicznej³, do których zalicza się m.in. **organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały**. Organy władzy publicznej są zobowiązane do:

- nabywania efektywnych energetycznie produktów lub usług, których wykonanie związane jest ze zużyciem energii,

¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 831. Ustawa weszła w życie w życie 1 października 2016 r.

² Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012 r., str. 1, z późn. zm.

³ Na podstawie art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077).

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

- nabywania lub wynajmowania efektywnych energetycznie budynków lub ich części, które spełniają co najmniej wymagania minimalne w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w *Rozporządzeniu ws. warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać obiekty budowlane i ich usytuowanie*⁴, lub
- w użytkowanych budynkach należących do Skarbu Państwa poddawanych przebudowie, zapewnienia wypełnienia zaleceń zawartych w świadectwie charakterystyki energetycznej, które określają zakres i rodzaj robót budowlano-instalacyjnych poprawiających charakterystykę energetyczną budynku lub części budynku⁵, lub
- realizowania innych środków poprawy efektywności energetycznej w zakresie charakterystyki energetycznej budynków.

Zobowiązanie organów władzy publicznej do podjęcia określonych działań służących poprawie efektywności energetycznej stosuje się do zamówień publicznych na dostawy, usługi lub roboty budowlane, których wartość jest równa lub przewyższa unijne kwoty progowe. Aktualne kwoty progowe określa rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2170 z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE w odniesieniu do progów obowiązujących w zakresie procedur udzielania zamówień, przy czym należy zaznaczyć, że kwoty te aktualizowane są przez KE co dwa lata.

Ustawa doprecyzowuje przy tym wymogi stawiane produktom i usługom nabywanym przez organy władzy publicznej⁶. Muszą one odpowiadać następującym parametrom:

- dla produktów wykorzystujących energię - kryterium zaliczania do najwyższej klasy efektywności energetycznej potwierdzone odpowiednią etykietą;
- dla produktów wykorzystujących energię nieobjętych etykietami energetycznymi - wymagania w zakresie poziomów referencyjnych efektywności energetycznej ustalone na podstawie rozporządzeń Komisji UE, w których określono wymogi dotyczące ekoprojektu na mocy dyrektywy 2009/125/WE;
- dla biurowego sprzętu komputerowego - wymogi efektywności energetycznej co najmniej odpowiadające wymaganiom w ramach programu Energy Star;
- dla opon - kryterium posiadania najwyższej klasy efektywności paliwowej

– przy założeniu, że zostanie zachowana zgodność z kryteriami opłacalności i technicznej przydatności oraz będzie to ekonomicznie uzasadnione.

⁴ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. poz. 1422).

⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej (Dz. U. poz. 376).

⁶ Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. poz. 831), art. 8 ust. 4.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Wymogi w zakresie parametrów technicznych związanych z efektywnością energetyczną zamawiający wskazują przede wszystkim w ramach **opisu przedmiotu zamówienia**. Mogą opcjonalnie zdecydować o przypisaniu produktom spełniającym ww. wymogi efektywności energetycznej odpowiednio wysokiej wagi (punktacji) w ramach **kryteriów oceny ofert**, co przełoży się na charakter udzielanego zamówienia.

Zamawiający muszą przy tym pamiętać, aby doprecyzować jakie dokumenty wykonawcy mają przedłożyć w postępowaniu o udzielenie zamówienia celem potwierdzenia spełniania przez oferowane roboty budowlane, dostawy lub usługi wymagań określonych przez zamawiającego⁷. W odniesieniu do biurowego sprzętu komputerowego, zamawiający może żądać przedłożenia certyfikatu Energy Star. Można przy tym dopuścić przedłożenie wydruku z oficjalnej strony internetowej Energy Star (<http://eu-energystar.org/db-currentlists.htm>), który stanowić będzie potwierdzenie, iż oferowany przez wykonawcę produkt widnieje w oficjalnym wykazie Energy Star i jest zgodny z aktualnie obowiązującą specyfikacją techniczną dla danej kategorii biurowego sprzętu komputerowego.

W przypadku produktów wykorzystujących energię, dla których w formie aktów delegowanych Komisji Europejskiej przyjęta została etykieta energetyczna, na potwierdzenie osiągnięcia przez te produkty najwyższych poziomów w zakresie efektywności energetycznej, zamawiający mogą żądać przedłożenia odpowiedniej etykiety energetycznej. Z kolei w przypadku produktów, dla których nie wydano etykiet energetycznych, a wymagania w zakresie poziomów referencyjnych efektywności energetycznej określono w rozporządzeniach Komisji UE wydanych na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią⁸, odpowiednim środkiem dowodowym będzie certyfikat zgodności CE potwierdzający spełnianie przez wyrób wymagań zharmonizowanych norm.

W odniesieniu do ogumienia dla pojazdów transportu drogowego, analogicznie jak w przypadku produktów wykorzystujących energię, zamawiający może wymagać przedłożenia stosownej etykiety, która stanowić będzie potwierdzenie klasy efektywności paliwowej opon.

Należy przy tym podkreślić, iż wymogi w zakresie charakterystyki energetycznej dotyczą nie tylko produktów nabywanych przez organy władzy publicznej, ale również produktów wykorzystywanych na potrzeby realizacji zamówienia. Udzielając zamówienia publicznego, którego przedmiotem są usługi, organy władzy publicznej zobowiązują wykonawcę tej usługi do stosowania efektywnych energetycznie produktów, o ile na potrzeby realizacji usługi wykonawcy nabywają nowe produkty. W takim przypadku zamawiający określając na podstawie art. 29 ust. 4 ustawy Pzp **środowiskowe wymagania związane z realizacją**

⁷ § 13 Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia (Dz. U. poz. 1126)

⁸ Dz. Urz. UE L 285 z 31.10.2009 r., str. 10, z późn. zm.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

zamówienia doprecyzowują odpowiednie poziomy efektywności energetycznej produktów wykorzystywanych na etapie realizacji zamówienia.

Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej utrzymała przy tym w mocy regulacje z poprzedniego stanu prawnego⁹, nakładające na jednostki sektora publicznego obowiązek podjęcia określonych działań w zakresie efektywności energetycznej. Ustawa zobowiązuje jednostki sektora publicznego w ramach realizacji swoich zadań do stosowania co najmniej jednego ze środków poprawy efektywności energetycznej, do których zalicza się:

- realizacja i finansowanie przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej;
- nabycie urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji albo ich wymianę lub modernizację;
- realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego¹⁰.

Jako dodatkowy środek poprawy efektywności energetycznej, ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej wprowadziła wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego potwierdzone uzyskaniem wpisu do rejestru EMAS¹¹.

Jednostki sektora publicznego mogą realizować środki poprawy efektywności energetycznej w ramach prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

W celu nabycia nowego urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji, zamawiający mogą ustanowić odpowiednie wymogi w ramach **opisu przedmiotu zamówienia** (np. wskazując minimalną klasę energetyczną, której wymogi muszą spełniać oferowane przez wykonawców produkty) lub **kryteriów oceny ofert** (np. przyznanie dodatkowych punktów/ wagi produktom o wyższej klasie efektywności energetycznej od tej wskazanej przez zamawiającego w opisie przedmiotu zamówienia).

W przypadku przedsięwzięcia termomodernizacyjnego realizowanego w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych, zamawiający może w **opisie przedmiotu zamówienia** określić m.in. minimalne parametry techniczne stosowanych wyrobów budowlanych. **Kryteria oceny ofert** mogą z kolei przyznawać dodatkowe punkty wykonawcom, którzy zaoferują realizację działań termomodernizacyjnych z wykorzystaniem produktów spełniających wyższe

⁹ Wprowadzone ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. 2011 nr 94 poz. 551), która to transponowała do krajowego ustawodawstwa Dyrektywę 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz. Urz. WE L 114 z 27.4.2006 r., str. 64, z późn. zm.).

¹⁰ W rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2017 r. poz. 130).

¹¹ O którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ek zarządzenia i audytu (EMAS) (Dz. U. poz. 1060).

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

standardy (np. wyższy wskaźnik izolacyjności termicznej okna będzie dodatkowo punktowany).

2. Efektywność energetyczna biurowego sprzętu komputerowego

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 106/2008 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie unijnego programu znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych¹³ określa zasady znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych dla Unii Europejskiej. Rozporządzenie jest aktem prawa wtórnego Unii Europejskiej o zasięgu ogólnym, który nie wymaga transpozycji do krajowego ustawodawstwa. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich¹⁴.

Producenci, firmy montujące, eksporterzy, importerzy oraz m.in. sprzedawcy detaliczni, którzy chcą promować oferowany przez siebie sprzęt jako efektywny energetycznie, mogą dobrowolnie zdecydować o uczestnictwie w programie Energy Star mającym na celu promowanie produktów energooszczędnych i zmniejszenie wydzielenia gazów będących przyczyną efektu cieplarnianego. Przystępując do programu Energy Star, są oni uprawnieni do umieszczenia wspólnego logo na urządzeniach biurowych oraz jego wykorzystywania w materiałach promocyjnych, o ile parametry produktów wyposażenia biurowego odpowiadają wspólnym specyfikacjom technicznym przyjętym w ramach Energy Star.

Unijny program Energy Star ma zastosowanie do grup urządzeń biurowych określonych w Załączniku C do umowy zawartej między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych¹⁵. Obejmuje specyfikacje techniczne dla następujących typów biurowego sprzętu komputerowego:

¹² <http://www.eu-energystar.org>

¹³ Dz. Urz. UE L 39 z 13.2.2008 r., str. 1, z późn. zm.

¹⁴ Art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

¹⁵ Umowa została podpisana dnia 10 grudnia 2012 r. w Brukseli i dnia 18 stycznia 2013 r. w Waszyngtonie.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

a) komputery

- (i) komputery stacjonarne i komputery zintegrowane;
- (ii) notebooki;
- (iii) komputery typu slate/ tablety;
- (iv) wielofunkcyjne komputery przenośne;
- (v) stacje robocze;
- (vi) małe serwery, które są wprowadzane do obrotu i sprzedawane do zastosowań innych niż w centrach przetwarzania danych;
- (vii) urządzenia typu cienki klient

b) wyświetlacze

- (i) monitory;
- (ii) monitory z funkcją przełącznika klawiatury, monitora i myszy (KVM);
- (iii) wyświetlacze przeznaczone do przekazu treści;
- (iv) wyświetlacze przeznaczone do przekazu treści i monitory z modułami wtykowymi.

c) urządzenia do przetwarzania obrazu

- (i) koparka
- (ii) powielacz cyfrowy
- (iii) faks
- (iv) urządzenie do nadawania listów
- (v) urządzenie wielofunkcyjne
- (vi) drukarka
- (vii) skaner

d) serwery komputerowe

- (i) serwery kasetowe
- (ii) serwery wielowęzłowe
- (iii) serwery instalowane w szafach serwerowych lub serwery umieszczone w obudowie typu cokół, zawierające nie więcej niż cztery gniazda na procesory w serwerze (lub w kasecie lub węźle w przypadku serwerów kasetowych lub wielowęzłowych)

e) zasilacze awaryjne

- (i) statyczne i wirujące zasilacze UPS
- (ii) zasilacze UPS z wyjściem zmiennoprądowym

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

(iii) zasilacze UPS z wyjściem stałoprądowym/prostownik

Przyjęte na szczeblu unijnym rozporządzenie Energy Star, w przypadku zamówień publicznych na dostawy urządzeń biurowych o wartości równej lub przekraczającej unijne kwoty progowe, zobowiązuje centralne organy rządowe państw członkowskich oraz instytucje UE do określenia wymagań w zakresie efektywności energetycznej co najmniej równorzędnych ze wspólnymi specyfikacjami. Rozporządzenie nie nakłada natomiast żadnych obowiązków na zamawiających szczebla regionalnego i lokalnego.

Zawarte w rozporządzeniu bezpośrednie odwołanie do uchylonej już *dyrektywy 2004/18/WE*¹⁶ dla określenia centralnych organów rządowych oraz wskazania podstaw prawnych kwot progowych, od których obowiązek nabywania sprzętu określonej klasy ma być realizowany, należy interpretować jako odniesienie do przepisów nowej dyrektywy ws. zamówień publicznych¹⁷. Zatem, zarówno zakres podmiotowy dotyczący obowiązku nabywania biurowego sprzętu komputerowego o określonych parametrach, jak i podstawy prawne dla ustalenia kwot progowych w zamówieniach publicznych określają przepisy obowiązującej dyrektywy 2014/24/UE.

Wykaz krajowych podmiotów objętych obowiązkiem z art. 6 rozporządzenia 106/2008 zawarty jest w załączniku I do dyrektywy 2014/24/UE określającym instytucje administracji centralnej. Jednak nie wszystkie wymienione w nim podmioty, a jedynie centralne organy rządowe, podlegają obowiązkowi określonemu w rozporządzeniu Energy Star.

Obowiązujące podstawy prawne dla ustalania kwot progowych stosowanych w zamówieniach publicznych zawarte są w art. 4 dyrektywy 2014/24/UE, z kolei aktualne kwoty progowe zostały określone w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/2170 z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE w odniesieniu do progów obowiązujących w zakresie procedur udzielania zamówień¹⁸. Na tej podstawie przyjmuje się, że obowiązek stosowania kryteriów efektywności energetycznej co najmniej równoważnych tym określonym w specyfikacjach Energy Star dotyczy zamówień publicznych na dostawy, których wartość jest równa lub przekracza równowartość w złotych 135.000 euro (tj. 563.612 zł).

Zatem w przypadku udzielanych przez centralne organy rządowe zamówień publicznych, których wartość jest równa lub przekracza unijne kwoty progowe, w **opisie przedmiotu zamówienia (OPZ)** należy określić wymogi w zakresie efektywności energetycznej biurowego

¹⁶ Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. Urz. WE L 134 z 30.4.2004 r., str. 114, z późn. zm.)

¹⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., str. 65, z późn. zm.)

¹⁸ Dz. Urz. UE L 307 z 25.11.2015 r., str. 5

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

sprzętu komputerowego odpowiadające co najmniej parametrom dedykowanych specyfikacji technicznych programu Energy Star. Można również w OPZ przyjąć niższe parametry techniczne zamawianych produktów pamiętając przy tym, aby w ramach **kryteriów oceny ofert** odpowiednio wysoką wagę przypisać produktom spełniającym co najmniej wymogi określone w specyfikacjach Energy Star, co skutkować będzie nabyciem efektywnego energetycznie biurowego sprzętu komputerowego.

Specyfikacje techniczne w ramach Energy Star określają wymagania w zakresie efektywności energetycznej i eksploatacyjnej, łącznie z metodami badań, na podstawie których przyznaje się prawo do korzystania ze wspólnego logo w odniesieniu do efektywnych energetycznie produktów wyposażenia biurowego.

Dla przykładu specyfikacje techniczne dla komputerów wskazują:

- wymagania dotyczące wewnętrznych źródeł zasilania;
- wymogi dotyczące zarządzania zasilaniem dla poszczególnych trybów;
- udział poszczególnych trybów dla komputerów stacjonarnych, urządzeń typu cienki klient i zintegrowanych komputerów stacjonarnych, notebooków;
- limit dotyczący sprawności zasilacza;
- podstawowe limity dla typowego zużycia energii (TEC_{BASE});
- metody przeprowadzania testów do celów kwalifikacji do oznaczenia Energy Star.

Podstawowe limity dla typowego zużycia energii (TEC_{BASE}) w specyfikacji dla komputerów określono następująco¹⁹:

Nazwa kategorii	Możliwości graficzne	Komputer stacjonarny lub zintegrowany komputer stacjonarny		Notebook	
		Osiągi, P (*)	Podstawowy limit	Osiągi, P ^v	Podstawowy limit
0	Wszystkie układy graficzne $dGfx \leq G7$	$P \leq 3$	69,0	$P \leq 2$	14,0
11	Zintegrowany lub	$3 < P \leq 6$	112,0	$2 < P \leq 5,2$	22,0

¹⁹ Patrz tabela 6 decyzji Komisji (UE) 2015/1402 z dnia 15 lipca 2015 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej zmiany specyfikacji komputerów zawartej w załączniku C do Umowy (Dz. Urz. UE L 217 z 18.8.2015 r., str. 9).

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

I2	przełączalny układ graficzny	$6 < P \leq 7$	120,0	$5,2 < P \leq 8$	24,0
I3		$P > 7$	135,0	$P > 8$	28,0
D1	Samodzielna karta grafiki dGfx \leq G7	$3 < P \leq 9$	115,0	$2 < P \leq 9$	16,0
D2		$P > 9$	135,0	$P > 9$	18,0

(*) $P = [\text{liczba rdzeni CPU}] \times [\text{taktowanie CPU (GHz)}]$, gdzie »liczba rdzeni« oznacza liczbę fizycznych rdzeni CPU, a »taktowanie CPU« oznacza maksymalną częstotliwość rdzeni TDP, a nie częstotliwość zwiększoną dzięki zastosowaniu technologii turbo boost.

Aktualne specyfikacje techniczne dla poszczególnych typów biurowego sprzętu komputerowego określone zostały w drodze decyzji Komisji Europejskiej:

- specyfikacje dla wyświetlaczy (wersja 7.0) – obowiązuje od 21.10.2016 r. przyjęta decyzją Komisji (UE) 2016/1756 z dnia 28 września 2016 r.²⁰
- specyfikacje dla komputerów (wersja 6.1) - obowiązuje od 07.09.2015 r. przyjęte decyzją Komisji (UE) 2015/1402 z dnia 15 lipca 2015 r.²¹
- specyfikacja urządzeń do przetwarzania obrazu (wersja 2.0) – obowiązuje od 07.05.2014 r. przyjęta decyzją Komisji 2014/202 z dnia 20 marca 2014 r.²²
- specyfikacja zasilaczy awaryjnych (wersja 1.0) – obowiązuje od 07.05.2014 r. przyjęta decyzją Komisji 2014/202 z dnia 20 marca 2014 r.

²⁰ Decyzja Komisji (UE) 2016/1756 z dnia 28 września 2016 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej zmiany specyfikacji wyświetlaczy zawartej w załączniku C do Umowy (Dz. Urz. UE L 268 z 1.10.2016 r., str. 90)

²¹ Decyzja Komisji (UE) 2015/1402 z dnia 15 lipca 2015 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej zmiany specyfikacji komputerów zawartej w załączniku C do Umowy (Dz. Urz. UE L 217 z 18.8.2015 r., str. 9)

²² Decyzja Komisji z dnia 20 marca 2014 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej dodania specyfikacji serwerów komputerowych i zasilaczy awaryjnych do załącznika C do Umowy oraz zmiany specyfikacji wyświetlaczy i urządzeń do przetwarzania obrazu zawartych w załączniku C do Umowy (Dz. Urz. UE L 114 z 16.4.2014 r., str. 68)

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

- specyfikacja serwerów komputerowych (wersja 2.0) – obowiązuje od 07.05.2014 r. przyjęta decyzją Komisji 2014/202 z dnia 20 marca 2014 r.

Dokumenty dostępne na stronie: www.eu-energystar.org.

3. Efektywność energetyczna w budownictwie

Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków²³ transponowała do prawa krajowego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków²⁴.

Ustawa określa m.in. sposób opracowania krajowego planu działań mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii. W celu wypełnienia nałożonego na państwa członkowskie obowiązku (tj. po dniu 31 grudnia 2018 r. nowe budynki zajmowane przez władze publiczne oraz będące ich własnością mają stanowić budynkami o niemal zerowym zużyciu energii) w „Krajowym planie działań mającym na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii”²⁵ wprowadzono definicję budynku o niskim zużyciu energii oraz określono jego wymogi techniczne.

Za budynek o niskim zużyciu energii należy uznać budynek spełniający wymogi związane z oszczędnością energii i izolacyjnością cieplną zawarte w przepisach techniczno-budowlanych, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.), tj. w szczególności dział X oraz załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1422). Określone w przepisach najwyższe parametry techniczne stanowić będą obowiązujący standard dla budynków zajmowanych przez władze publiczne²⁶ oraz będących ich własnością począwszy od 1 stycznia 2019 r. „Budynek o niskim zużyciu energii” stanie się z kolei powszechnie obowiązującym standardem od 1 stycznia 2021 r. Należy przy tym podkreślić, iż przepisy techniczno-budowlane wskazują jedynie poziom wymagań minimalnych. Możliwe jest zatem uzyskanie jeszcze lepszych parametrów, bardziej korzystnych pod względem efektywności energetycznej.

Przez wymagania minimalne rozumie się m.in.:

- zapewnienie wartości wskaźnika EP [kWh/(m²rok)], określającego roczne obliczeniowe zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną do ogrzewania, wentylacji,

²³ Dz. U. poz. 1200, z późn. zm.

²⁴ Dz. Urz. UE L 153 z 18.6.2010 r., str. 13

²⁵ Uchwała Nr 91 Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia „Krajowego planu mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii” (M.P. poz. 614)

²⁶ Do **organów władzy publicznej** zaliczamy m.in. organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

chłodzenia oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej, a w przypadku budynków użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, gospodarczych i magazynowych - również do oświetlenia wbudowanego, obliczonej według przepisów dotyczących metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynków, mniejszej od wartości granicznych określonych w rozporządzeniu,

- spełnienie wymagań izolacyjności cieplnej dla przegród oraz wyposażenia technicznego budynku określonych w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia.

Wymagania minimalne dla częściowej maksymalnej wartości wskaźnika EP na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej (EP_{H+W}), częściowej maksymalnej wartości wskaźnika EP na potrzeby chłodzenia (ΔEP_C) oraz częściowej maksymalnej wartości wskaźnika EP na potrzeby oświetlenia (ΔEP_L) zostały określone w § 329 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1422).

Tabela: częściowa maksymalna wartość wskaźnika EP na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej

Rodzaj budynku	Częstkowe maksymalne wartości wskaźnika EP_{H+W} na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej [kWh/(m ² ? rok)]		
	od 1 stycznia 2014 r.	od 1 stycznia 2017 r.	od 1 stycznia 2021 r. ^{*)}
Budynek użyteczności publicznej:			
a) opieki zdrowotnej	390	290	190
b) pozostałe	65	60	45
Budynek gospodarczy, magazynowy i produkcyjny	110	90	70

^{*)} Od 1 stycznia 2019 r. - w przypadku budynków zajmowanych przez władze publiczne oraz będących ich własnością.

Z kolei wartości minimalne dla współczynnika przenikania ciepła ścian, dachów, stropów i stropodachów dla wszystkich rodzajów budynków oraz wartości minimalne dla współczynnika przenikania ciepła okien, drzwi balkonowych i drzwi zewnętrznych określono w tabelach załącznika 2 do ww. rozporządzenia.

Tabela: Współczynnik przenikania ciepła $U_{C(max)}$ [W/(m²-K)] dla ściany zewnętrznej oraz dachów, stropodachów i stropów pod nieogrzewanymi poddaszami lub nad przejazdami

Współczynnik przenikania ciepła $U_{C(max)}$ [W/(m ² -K)]			
Harmonogram	od 1 stycznia 2014 r.	od 1 stycznia 2017 r.	od 1 stycznia 2021 r. ^{*)}

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Ściany zewnętrzne:			
a) przy $t_i \geq 16^\circ\text{C}$	0,25	0,23	0,20
b) przy $8^\circ\text{C} \leq t_i < 16^\circ\text{C}$	0,45	0,45	0,45
c) przy $t_i < 8^\circ\text{C}$	0,90	0,90	0,90
Dachy, stropodachy i stropy pod nieogrzewanymi poddaszami lub nad przejazdami:			
a) przy $t_i \geq 16^\circ\text{C}$	0,20	0,18	0,15
b) przy $8^\circ\text{C} \leq t_i < 16^\circ\text{C}$	0,30	0,30	0,30
c) przy $t_i < 8^\circ\text{C}$	0,70	0,70	0,70
*) Od 1 stycznia 2019 r. - w przypadku budynków zajmowanych przez władze publiczne oraz będących ich własnością.			

Ustawa o charakterystyce energetycznej budynków nie odnosi się w swoich przepisach bezpośrednio do zamówień publicznych. Niemniej jednak, podmioty publiczne realizując w ramach zamówień publicznych inwestycje budowlane określają w **opisie przedmiotu zamówienia** obowiązujące w danym okresie minimalne parametry techniczne dla nowych budynków lub obiektów poddawanych renowacji, co determinuje ich charakterystykę energetyczną. Zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy Pzp, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia na roboty budowlane za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych. Jeżeli przedmiot zamówienia obejmuje zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego, w którym podaje się m.in. wymagania techniczne i materiałowe stawiane robotom budowlanym²⁷. Mimo iż wymogi związane z oszczędnością energii i izolacyjnością cieplną określone dla standardu „budynku o niskim zużyciu energii” nie mają jeszcze mocy obowiązującej, nic nie stoi na przeszkodzie, aby je stosować w zamówieniach na roboty budowlane obecnie organizowanych przez jednostki administracji publicznej. W takim przypadku w ramach **kryteriów oceny ofert**, dodatkowa punktacja może zostać przyznana tym ofertom, które gwarantują osiągnięcie przez budynki lepszych wymogów technicznych.

4. Etykietowanie produktów wykorzystujących energię

Ustawa z dnia 14 września 2012 r. o obowiązkach w zakresie informowania o zużyciu energii przez produkty wykorzystujące energię oraz o kontroli realizacji programu znakowania urządzeń biurowych²⁸ transponowała na gruncie krajowym przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią²⁹, która to ustanowiła ramy dla harmonizacji krajowych przepisów dot. obowiązku zapewnienia informacji dla użytkownika końcowego.

²⁷ Art. 31 ust. 2 i 3 ustawy Prawo zamówień publicznych.

²⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 1790, z późn. zm.

²⁹ Dz. Urz. UE L 153 z 18.6.2010 r., str. 1, z późn. zm.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Przepisy ustawy stosuje się do produktów wykorzystujących energię, dla których wymagania dotyczące sporządzania dokumentacji technicznej oraz stosowania etykiet i kart określają akty delegowane Komisji Europejskiej. Minister Energii ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wykaz aktów delegowanych. Aktualną listę aktów delegowanych wskazano w obwieszczeniu Ministra Energii z dnia 22 kwietnia 2016 r.³⁰

1) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1061/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla pralek dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UE L 314 z 30.11.2010, str. 47, z późn. zm.);

2) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1059/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UE L 314 z dnia 30.11.2010, str. 1, z późn. zm.);

3) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1062/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla telewizorów (Dz. Urz. UE L 314 z 30.11.2010, str. 64, z późn. zm.);

4) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1060/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla urządzeń chłodniczych dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UE L 314 z 30.11.2010, str. 17, z późn. zm.);

5) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 626/2011 z dnia 4 maja 2011 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla klimatyzatorów (Dz. Urz. UE L 178 z 06.07.2011, str. 1, z późn. zm.);

6) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 392/2012 z dnia 1 marca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego suszarek bębnowych dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UE L 123 z 09.05.2012, str. 1, z późn. zm.);

7) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 874/2012 z dnia 12 lipca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego lamp elektrycznych i opraw oświetleniowych (Dz. Urz. UE L 258 z 26.09.2012, str. 1, z późn. zm.);

8) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 665/2013 z dnia 3 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego odkurzaczy (Dz. Urz. UE L 192 z 13.07.2013, str. 1, z późn. zm.);

9) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 811/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla ogrzewaczy pomieszczeń, ogrzewaczy wielofunkcyjnych, zestawów zawierających ogrzewacz pomieszczeń, regulator temperatury i urządzenie słoneczne oraz zestawów zawierających

³⁰ M.P. 2016 poz. 420.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

ogrzewacz wielofunkcyjny, regulator temperatury i urządzenie słoneczne (Dz. Urz. UE L 239 z 06.09.2013, str. 1, z późn. zm.);

10) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 812/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla podgrzewaczy wody, zasobników ciepłej wody użytkowej i zestawów zawierających podgrzewacz wody i urządzenie słoneczne (Dz. Urz. UE L 239 z 06.09.2013, str. 83, z późn. zm.);

11) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 65/2014 z dnia 1 października 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla domowych piekarników i okapów nadkuchennych (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2014, str. 1, z późn. zm.);

12) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 518/2014 z dnia 5 marca 2014 r. zmieniające rozporządzenia delegowane Komisji (UE) nr 1059/2010, (UE) nr 1060/2010, (UE) nr 1061/2010, (UE) nr 1062/2010, (UE) nr 626/2011, (UE) nr 392/2012, (UE) nr 874/2012, (UE) nr 665/2013, (UE) nr 811/2013 i (UE) nr 812/2013 w odniesieniu do etykietowania produktów związanych z energią w internecie (Dz. Urz. UE L 147 z 17.05.2014, str. 1, z późn. zm.);

13) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1254/2014 z dnia 11 lipca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej systemów wentylacyjnych przeznaczonych do budynków mieszkalnych (Dz. Urz. UE L 337 z 25.11.2014, str. 27);

14) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1094 z dnia 5 maja 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego szaf chłodniczych lub mroźniczych (Dz. Urz. UE L 177 z 08.07.2015, str. 2);

15) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1186 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń (Dz. Urz. UE L 193 z 21.07.2015, str. 20);

16) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1187 z dnia 27 kwietnia 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla kotłów na paliwo stałe i zestawów zawierających kocioł na paliwa stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne (Dz. Urz. UE L 193 z 21.07.2015, str. 43).

W świetle ustawy, producenci, ich upoważnieni przedstawiciele oraz importerzy zobowiązani są do:

- dołączenia do produktu wykorzystującego energię, wprowadzanego do obrotu lub oddawanego do użytku, etykiety sporządzonej w języku polskim;
- dołączenia karty sporządzonej w języku polskim do broszur lub innej dokumentacji dostarczanej z produktem wykorzystującym energię;
- umieszczenia na etykiecie i w karcie danych zgodnych z parametrami technicznymi produktu wykorzystującego energię.

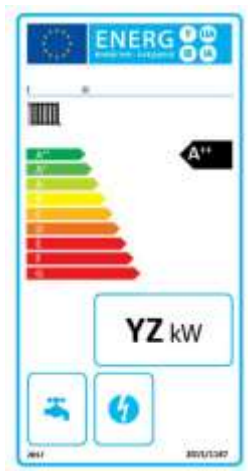
Z kolei dystrybutorzy umieszczają na produkcie wykorzystującym energię etykietę w miejscu widocznym oraz udostępniają użytkownikowi końcowemu kartę tego produktu wraz z broszurami lub z inną dokumentacją dostarczaną z tym produktem.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Etykiety energetyczne mają na celu zapewnienie konsumentom odpowiedniego poziomu informacji o parametrach technicznych oferowanych produktów. Etykiety energetyczne mogą w ramach zamówień publicznych ułatwić zamawiającym określenie parametrów technicznych zamawianych produktów lub produktów wykorzystywanych na potrzeby realizacji zamówienia, jak i weryfikację produktów oferowanych przez wykonawców. Zamawiający może wykorzystać informacje prezentowane w formie etykiety energetycznej w ramach **opisu przedmiotu zamówienia, kryteriów oceny ofert, czy też wymagań związanych z realizacją zamówienia.**

Zamawiający może wykorzystać etykiety energetyczne jako skuteczny **środek dowodowy**. W celu potwierdzenia, że oferowane przez wykonawców roboty budowlane, dostawy lub usługi odpowiadają wymaganiom określonym przez zamawiającego w odniesieniu do parametrów technicznych produktu wykorzystującego energię, zamawiający może żądać przedłożenia stosownej etykiety energetycznej lub karty produktu.

Przykład etykiety dla kotłów na paliwo stałe³¹

Informacje na etykiecie:

- klasa efektywności energetycznej;
- znamionowa moc cieplna w kW, w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej;
- w przypadku kotłów wielofunkcyjnych, również dodatkowa funkcja podgrzewania wody;
- w przypadku kogeneracyjnych kotłów na paliwo stałe, również dodatkowa funkcja wytwarzania energii elektrycznej.

³¹ Na podstawie Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1187 z dnia 27 kwietnia 2015 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla kotłów na paliwo stałe i zestawów zawierających kocioł na paliwa stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne (Dz. Urz. UE L 193 z 21.07.2015, str. 43).

5. Etykietowanie opon

Analogicznie jak w przypadku produktów wykorzystujących energię, regulacje unijne wprowadziły etykietę dla opon. W świetle **Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1222/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów**³² opony sprzedawane w Europie są klasyfikowane i etykietowane pod kątem efektywności paliwowej, przyczepności na mokrej nawierzchni oraz zewnętrznego hałasu toczenia.

Producenci, ich upoważnieni przedstawiciele oraz importerzy zobowiązani są aby opony dostarczane dystrybutorom lub użytkownikom końcowym:

- posiadały na bieżniku naklejkę zawierającą etykietę wskazującą klasę efektywności paliwowej, klasę i wartość pomiarową zewnętrznego hałasu toczenia oraz, w stosownych przypadkach, klasę przyczepności na mokrej nawierzchni; lub
- w odniesieniu do każdej dostarczonej partii składającej się z jednej lub większej liczby identycznych opon – posiadały drukowaną etykietę wskazującą ww. parametry.

Z kolei dystrybutorzy zapewniają, aby:

- w punkcie sprzedaży opony były w wyraźnie widocznym miejscu opatrzone naklejką umieszczoną przez dostawców; lub
- etykieta była przed sprzedażą opony pokazywana użytkownikowi końcowemu i wyraźnie uwidoczniła w bezpośredniej bliskości opony w punkcie sprzedaży.

Opony są klasyfikowane pod kątem następujących parametrów³³:

- **Klasy efektywności paliwowej**

Klasy efektywności paliwowej są określane na podstawie współczynnika oporu toczenia (*RRC*) zgodnie z podaną poniżej skalą od A do G.

- **Klasy przyczepności na mokrej nawierzchni**

Klasy przyczepności na mokrej nawierzchni są określane na podstawie współczynnika przyczepności na mokrej nawierzchni (*G*) zgodnie ze skalą od A do G.

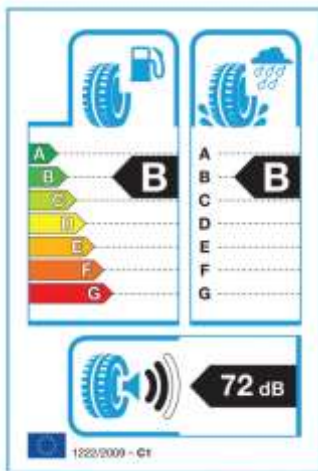
- **Klasy i wartości pomiarowe zewnętrznego hałasu toczenia**

³² Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009 r., str. 46, z późn. zm.

³³ Wymagania dotyczące opon w zakresie przyczepności na mokrej nawierzchni, oporów toczenia i hałasu wywołanego toczeniem się opon określono w załączniku II do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 661/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie wymagań technicznych w zakresie homologacji typu pojazdów silnikowych dotyczących ich bezpieczeństwa ogólnego, ich przyczep oraz przeznaczonych dla nich układów, części i oddzielnych zespołów technicznych (Dz. Urz. UE L 200 z 31.7.2009 r., str. 1, z późn. zm.)

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Wartość pomiarowa zewnętrznego hałasu toczenia (M) musi być podawana w decybelach. Etykieta wskazuje trzy fale dźwiękowe. Im mniejsza ich liczba w kolorze czarnym, tym ciszej opona się toczy.

Rozporządzenie ma zastosowanie do opon C1, C2 oraz C3, nie dotyczy jednak m.in. opon bieżnikowanych, opon terenowych do zastosowań profesjonalnych oraz opon przeznaczonych do montowania w pojazdach wyścigowych.

Zakres przedmiotowy Rozporządzenia³⁴:

- a) opony klasy C1– opony zaprojektowane głównie do stosowania w pojazdach kategorii M1, N1, O1 i O2;
- b) opony klasy C2– opony zaprojektowane głównie do stosowania w pojazdach kategorii M2, M3, N, O3 i O4 o wskaźniku nośności w układzie pojedynczym ≤ 121 i symbolu wskaźnika prędkości $\geq „N”$;
- c) opony klasy C3– opony zaprojektowane głównie do stosowania w pojazdach kategorii M2, M3, N, O3 i O4 o jednym z następujących wskaźników nośności:
 - (i) wskaźnik nośności w układzie pojedynczym ≤ 121 i symbol wskaźnika prędkości $\leq „M”$;
 - (ii) wskaźnik nośności w układzie pojedynczym ≥ 122 .

Rozporządzenie nie nakłada żadnych obowiązków na zamawiających. Mogą oni jednak wykorzystać informacje zawarte na etykiecie dla opon w ramach **opisu przedmiotu zamówienia** lub **kryteriów oceny ofert** przykładowo w zamówieniach publicznych na zakup pojazdów transportu drogowego lub zamówień na usługi transportowe. Zamawiający mogą również odwołać się do tych czynników wskazanych na etykiecie w **wymaganiach związanych z realizacją zamówienia**, m.in w przypadku zamówień publicznych na dostawy (dowóz zamówionych produktów), usługi (w tym usługi sprzątnięcia i zmiotania ulic), roboty budowlane (dowóz materiałów budowlanych na potrzeby inwestycji).

³⁴ Ibidem, art. 8.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Zamawiający może wykorzystać etykietę dla opon jako **środek dowodowy** i zażądać jej przedłożenia na potwierdzenie, że oferowane przez wykonawców roboty budowlane, dostawy lub usługi odpowiadają wymaganiom określonym przez zamawiającego.

do wyp

osażenia pojazdu

6. Pozacenowe środowiskowe kryteria oceny ofert przy zakupie pojazdów transportu drogowego

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 maja 2011 r. w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych³⁵ transponowało do ustawodawstwa krajowego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego³⁶. Rozporządzenie wydano na podstawie delegacji ustawowej wprowadzonej do ustawy Prawo zamówień publicznych (w art. 91 ust. 8 ustawy Pzp) ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym³⁷. Rozporządzenie weszło w życie 25 maja 2011 r.

Rozporządzenie nakłada na zamawiających obowiązek stosowania w zamówieniach publicznych na zakup pojazdów samochodowych środowiskowych **kryteriów oceny ofert**, do których zalicza się zużycie energii, emisję dwutlenku węgla oraz emisje zanieczyszczeń (tj. tlenku azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów).

Zamawiający mogą odstąpić od stosowania środowiskowych kryteriów oceny ofert uwzględniających czynniki energetyczne (tj. zużycie energii) i czynniki oddziaływania na środowisko (tj. emisja dwutlenku węgla oraz emisja zanieczyszczeń) o ile je uwzględnią w ramach **specyfikacji istotnych warunków zamówienia**. Dopuszczalne jest również zastosowanie podejścia mieszanego, gdzie zamawiający w SIWZ uwzględnią pewne czynniki, a pozostałe określa w ramach kryteriów oceny ofert.

Mimo iż dyrektywa 2009/33/WE nakłada obowiązek stosowania jej przepisów w odniesieniu do zamówień publicznych o wartości równej lub przekraczającej unijne kwoty progowe, krajowe rozporządzenie, stanowiąc akt wykonawczy do ustawy Prawo zamówień publicznych, ma, w przypadku zamawiających klasycznych, zastosowanie do zamówień publicznych o wartości powyżej progu bagatelności, tj. 30 000 EUR.

Rozporządzenie w sprawie innych niż cena obowiązkowych kryteriów oceny ofert w odniesieniu do niektórych rodzajów zamówień publicznych obejmuje swoim zakresem zamówienia publiczne na zakup pojazdów transportu drogowego kategorii M i N, których

³⁵ Dz. U. Nr 96, poz. 559

³⁶ Dz. Urz. UE L 120 z 15.5.2009 r., str. 5

³⁷ Dz.U. z 2011 r. Nr 5 poz. 13, art. 75.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

definicja zawarta jest w załączniku nr 2 do ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 128, z późn. zm.)

Kategoria M obejmuje pojazdy samochodowe przeznaczone do przewozu osób mające co najmniej cztery koła, w tym:

- kategoria M₁: pojazdy do przewozu osób, mające nie więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy;
- kategoria M₂: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą nieprzekraczającą 5 t;
- kategoria M₃: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 5 t.

Z kolei kategoria N obejmuje pojazdy samochodowe mające co najmniej cztery koła i zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków, w tym:

- kategoria N₁: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków i mające maksymalną masę całkowitą nieprzekraczającą 3,5 t;
- kategoria N₂: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 3,5 t, ale nieprzekraczającą 12 t;
- kategoria N₃: pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 12 t.

Wskazane w rozporządzeniu środowiskowe **kryteria oceny ofert** można wyrazić w postaci wielkościowej albo wartościowej, przy czym wartość pieniężną odzwierciedlają koszty zużycia energii oraz koszty emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń w całym cyklu użytkowania pojazdu samochodowego obliczone zgodnie z metodologią określoną w rozporządzeniu.

W przypadku wyboru metody wielkościowej, zamawiający uwzględnia wielkość zużywanej energii, emisji dwutlenku węgla, a także wyrażone łącznie lub oddzielnie wielkości emisji tlenków azotu, cząstek stałych oraz węglowodorów (niemetanowych albo ich sumy) zmierzone według procedury ustalonej dla celów badań homologacyjnych. W przypadku pojazdów nieobjętych procedurą homologacyjną, zamawiający uwzględnia wielkości zużycia energii elektrycznej i emisji dwutlenku węgla określone według innej metody pomiaru zapewniającej porównywalność ofert.

Wybierając metodę wartościową dla wyrażenia środowiskowych kryteriów oceny ofert zamawiający stosuje metodologię kosztów cyklu życia z rozporządzenia. Rozporządzenie określa przy tym wartości energetyczne paliw silnikowych, koszty jednostkowe emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń oraz przebieg pojazdu podczas całego cyklu użytkowania dla poszczególnych kategorii pojazdów. Na potrzeby obliczeń zamawiający może jednak przyjąć inny przebieg pojazdu odpowiadający jego cyklowi życia.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

Wartość pieniężną odzwierciedlającą koszty zużycia energii stanowi iloczyn ustalonego na podstawie rozporządzenia lub założonego przez zamawiającego przebiegu pojazdu, zużycia energii oraz wartości pieniężnej za jednostkę energii. Należy przy tym stosować jednolitą wartość pieniężną za jednostkę energii wyrażoną w PLN na megadżul, którą stanowi niższy z kosztów za jeden megadżul energii uzyskanej z benzyny lub oleju napędowego przed opodatkowaniem. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu obiektywizmu i przejrzystości, dla ustalenia wartości pieniężnej za jednostkę energii, zamawiający może korzystać z cotygodniowych zestawień cen paliw przed opodatkowaniem opracowywanych przez Komisję Europejską (Dyrekcję Generalną ds. Energii), które dostępne są pod linkiem: http://ec.europa.eu/energy/observatory/oil/bulletin_en.htm.

Wartość pieniężną odzwierciedlającą koszty emisji dwutlenku węgla stanowi iloczyn ustalonego na podstawie rozporządzenia lub założonego przez zamawiającego przebiegu pojazdu, wielkości emisji dwutlenku węgla dla danego pojazdu oraz określonego na podstawie rozporządzenia kosztu jednostkowego emisji dwutlenku węgla. Analogicznie obliczane są koszty emisji zanieczyszczeń.

Podstawą weryfikacji czynników energetycznych i oddziaływania na środowisko jest wyciąg ze świadectwa homologacji albo świadectwo zgodności WE. Jednak w przypadku pojazdów kategorii M2, M3, N2 i N3, a także części pojazdów kategorii N1 istnieje jednak potrzeba przeprowadzenia badań dokumentujących m.in. zużycie energii. Do zamówień publicznych na pojazdy autobusowe często wykorzystywana jest procedura badawcza SORT opracowana przez Międzynarodową Unię Transportu Publicznego (UITP).

7. Oznakowanie ekologiczne

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego UE³⁸ określa zasady ustanawiania i stosowania dobrowolnego programu oznakowania ekologicznego UE. Aby produkt otrzymał oznakowanie ekologiczne UE musi spełniać wymogi środowiskowe określone w kryteriach dla tego oznakowania. Producent, wytwórca, importer, usługodawca, sprzedawca hurtowy lub detaliczny, który chce używać oznakowania ekologicznego UE dla oferowanych przez siebie produktów składa wnioski wraz ze stosowną dokumentacją do jednostki właściwej³⁹, tj. podmiotu certyfikującego wyroby oznakowaniem Ecolabel. Jeśli jednostka właściwa w toku weryfikacji uzna, iż produkt spełnia kryteria oznakowania ekologicznego UE, przydziela produktowi numer rejestracyjny.

W ramach oznakowania Ecolabel opracowano szczegółowe kryteria dla następujących grup produktowych:

1. Produkty kosmetyczne spłukiwane

³⁸ Dz. Urz. UE L 27 z 30.1.2010 r., str. 1, z późn. zm.

³⁹ W Polsce jest to Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

2. Pochłaniające środki higieniczne
3. Uniwersalne środki czyszczące i środki do czyszczenia urządzeń sanitarnych
4. Detergenty do zmywarek do naczyń
5. Detergenty do zmywarek do naczyń do zastosowań przemysłowych i instytucjonalnych
6. Detergenty do ręcznego zmywania naczyń
7. Detergenty pralnicze
8. Detergenty pralnicze do zastosowań przemysłowych i instytucjonalnych
9. Wyroby włókiennicze
10. Obuwie
11. Farby i lakiery wewnętrzne i zewnętrzne
12. Urządzenia do przetwarzania obrazu
13. Komputery osobiste, notebooki i tablety
14. Odbiorniki telewizyjne
15. Drewniane pokrycia podłogowe
16. Twarde pokrycia
17. Meble
18. Podłoża uprawowe, polepszacze gleby i ściółka ogrodnicza
19. Pompy ciepła zasilane elektrycznie, gazowo lub absorpcyjne pompy ciepła
20. Ogrzewacze wody
21. Smary
22. Materace łóżkowe
23. Armatura sanitarna
24. Toalety spłukiwane i pisuary
25. Produkty z papieru przetworzonego
26. Papier gazetowy
27. Papier zadrukowany
28. Papier do kopiowania i papier graficzny
29. Bibuła
30. Usługi kempingowe
31. Usługi zakwaterowania turystycznego⁴⁰

Rozporządzenie nie zawiera bezpośrednich odwołań do zamówień publicznych. Jednak przyjęcie na szczeblu unijnym regulacji ustanawiających wspólne oznakowanie ekologiczne oraz zatwierdzenie w ramach decyzji Komisji Europejskiej kryteriów ekologicznych Ecolabel dla określonych grup produktowych daje zamawiającym możliwości wykorzystania unijnego oznakowania ekologicznego w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.

Zarówno dyrektywy ws. zamówień publicznych z 2014 r., jak i obowiązujące przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych przewidują szerokie możliwości wykorzystania oznakowań, w tym unijnego oznakowania ekologicznego, w postępowaniu o udzielenie zamówienia

⁴⁰ <https://www.pcbc.gov.pl/pl/uslugi/certyfikacja-wyrobow/wyroby-elektryczne/oznakowanie-ekologiczne-eu-ecolabel-5>

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

publicznego. Dopuszczalne jest bezpośrednio wskazanie przez zamawiającego konkretnego oznakowania, co niewątpliwie wpływa na charakter udzielanego zamówienia publicznego. Podejmując decyzję o zakupie produktów o szczególnych cechach środowiskowych, zamawiający może odwołać się do oznakowania (w tym m.in. Ecolabel) w **opisie przedmiotu zamówienia**, w **kryteriach oceny ofert** lub w **wymaganiach dotyczących realizacji zamówienia**. W takim przypadku ustawa Prawo zamówień publicznych wymaga łącznego spełnienia następujących warunków:

- wymagania dotyczące oznakowania dotyczą wyłącznie kryteriów, które są związane z przedmiotem zamówienia, i są odpowiednie dla określenia cech robót budowlanych, dostaw lub usług będących przedmiotem tego zamówienia;
- wymagania dotyczące oznakowania są oparte na obiektywnie możliwych do sprawdzenia i niedyskryminujących kryteriach;
- warunki przyznawania oznakowania są przyjmowane w drodze otwartej i przejrzystej procedury, w której mogą uczestniczyć wszystkie zainteresowane podmioty, w tym podmioty należące do administracji publicznej, konsumenci, partnerzy społeczni, producenci, dystrybutorzy oraz organizacje pozarządowe;
- oznakowania są dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron;
- wymagania dotyczące oznakowania są określane przez podmiot trzeci, na który wykonawca ubiegający się o oznakowanie nie może wywierać decydującego wpływu⁴¹.

Jeżeli jednak oznakowanie Ecolabel spełnia dodatkowe wymagania, które nie są związane z przedmiotem zamówienia, zamawiający nie może żądać tego oznakowania. W takich sytuacji zamawiający musi wskazać szczegółowe wymagania oznakowania Ecolabel (lub jego części), które są związane z przedmiotem zamówienia i są odpowiednie dla określenia cech zamawianych robót budowlanych, dostaw lub usług.

Unijne oznakowanie ekologiczne może również zostać wykorzystane jako **środek dowodowy** służący do potwierdzenia, że oferowane roboty budowlane, dostawy lub usługi odpowiadają wymaganiom określonym przez zamawiającego.

W Polsce, jednostką certyfikującą produkty pod względem zgodności z wymaganiami Ecolabel jest Polskie Centrum Badań Certyfikacji S.A. Wykaz wydanych przez tą jednostkę aktualnych certyfikatów dostępny jest na stronie: <https://www.pcbc.gov.pl/wp-content/uploads/Wykaz-wydanych-certyfikat%C3%B3w-stan-na-30.06.2017-r.pdf>. Z kolei pełny wykaz produktów certyfikowanych w ramach Unii Europejskiej pod względem zgodności z wymogami Ecolabel w podziale na grupy produktowe dostępny jest na stronie: <http://ec.europa.eu/ecat/>.

Wymagając przedstawienia oznakowania Ecolabel, zamawiający musi jednocześnie akceptować wszystkie oznakowania potwierdzające, że dane roboty budowlane, dostawy lub usługi spełniają równoważne wymagania⁴².

⁴¹ Art. 30a ustawy Prawo zamówień publicznych (DZ. U. z 2017 r. poz. 1579, 2018)

⁴² Ibidem, ust. 3

8. Środki zarządzania środowiskowego w kontekście systemu EMAS a zdolność techniczna wykonawców

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylające rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE⁴³ ustanawia system ekzarządzania i audytu „EMAS” dopuszczający dobrowolny udział organizacji spełniającej wysokie standardy środowiskowe. Na szczeblu krajowym przyjęta została ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekzarządzania i audytu⁴⁴, która określa krajowe instytucje kształtujące system ekzarządzania i audytu – EMAS w Polsce. Instytucje te są odpowiedzialne za prowadzenie rejestru zweryfikowanych pod względem środowiskowym organizacji oraz za nadzór nad podmiotami uprawnionymi do prowadzenia stosownych działań weryfikacyjnych. Ma to zapewnić odpowiedni poziom wiarygodności systemu EMAS oraz stanowić gwarancję rzetelnie wdrożonych procesów środowiskowych w poszczególnych organizacjach.

Zarówno regulacje unijne, jak i wydane na ich podstawie przepisy krajowe nie wykazują bezpośredniego związku z zamówieniami publicznymi. Jednak w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego możliwe jest uwzględnienie stosowania przez wykonawców środków zarządzania środowiskowego, co może wpłynąć na bardziej ekologiczny sposób realizacji zamówienia. Ustanawiając **warunki udziału w postępowaniu** zamawiający może ocenić zdolność techniczną wykonawców w kontekście wdrożenia przez nich określonych procesów minimalizujących negatywny wpływ na środowisko. Dotyczy to jednak tylko tych przypadków kiedy to zamawiający w opisie przedmiotu zamówienia, zgodnie z art 29 ust. 4 ustawy Pzp, określił środowiskowe **wymagania dotyczące realizacji zamówienia** związane z zarządzaniem środowiskowym, które są właściwe dla danego rodzaju i przedmiotu zamówienia.

W rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia (Dz. U. poz. 1126) wskazano, iż celu potwierdzenia spełniania przez wykonawcę warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji dotyczących zdolności technicznej lub zawodowej zamawiający może żądać m.in. wykazu środków zarządzania środowiskowego, które wykonawca będzie mógł zastosować w celu wykonania zamówienia. Ponieważ samo rozporządzenie nie doprecyzowuje, jak taki wykaz środków zarządzania środowiskowego ma wyglądać, można przyjąć, iż jedną z dopuszczalnych form potwierdzającą kompleksowe spełnianie przez wykonawcę określonych przez zamawiającego wymagań środowiskowych będzie udokumentowanie rejestracji organizacji w rejestrze EMAS⁴⁵.

⁴³ Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009 r., str. 1, z późn. zm.

⁴⁴ Dz.U. nr 178 poz.1060

⁴⁵ Rejestr EMAS - lista organizacji zarejestrowanych w systemie ekzarządzania i audytu (EMAS) dostępny pod linkiem: <http://emas.gdos.gov.pl/lista-rejestru-emas>.